

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2016

**ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ**

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Στα πλαίσια παρακολούθησης και συμμετοχής-παρέμβασης, στο βαθμό που της αναλογεί, στις εξελίξεις στον τομέα της ενέργειας, καθώς επίσης και τις γεωπολιτικές - γεωοικονομικές προεκτάσεις τους, με ιδιαίτερη έμφαση στις ενεργειακές προοπτικές που διαφαίνονται για την Κρήτη, η Αντιπεριφέρεια Ενέργειας και Βιομηχανίας πραγματοποίησε τις παρακάτω δράσεις κατά το έτος 2016, σε συνέχεια των δράσεων του 2015, στους βασικότερους άξονες ενδιαφέροντος:

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ο τομέας της ενέργειας βρίσκεται στο επίκεντρο ενός ευρύτερου σχεδιασμού για βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς οι ενεργειακές επιλογές επηρεάζουν όλες τις πλευρές της κοινωνικής και οικονομικής ζωής. Η ύπαρξη επομένως ενός ολοκληρωμένου Ενεργειακού Σχεδιασμού σε επίπεδο Περιφέρειας αποτελεί βασικό εργαλείο για την υλοποίηση της βιώσιμης περιφερειακής ανάπτυξης με στόχο την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών και την εξασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού, την εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας, την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η Κρήτη αποτελούσε και αποτελεί μία ιδιαίτερη ενεργειακά περίπτωση, λόγω του μεγέθους της, της θέσης της, του μεγάλου δυναμικού ΑΠΕ, της αυτοπαραγωγής ενέργειας, της έλλειψης ηλεκτρικής διασύνδεσης, της πρόσφατης έρευνας στην ευρύτερη περιοχή για την αξιοποίηση των υδρογονανθράκων της, της ένταξής της σε ευρωπαϊκά, στρατηγικού ενδιαφέροντος ενεργειακά έργα, καθώς και της ανάπτυξής της που βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στον τουρισμό, τον πρωτογενή τομέα, αλλά και στο πλούσιο πολιτιστικό και περιβαλλοντικό απόθεμά της.

Για τους λόγους αυτούς, η Περιφέρεια Κρήτης ανέθεσε στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο την εκπόνηση της μελέτης του ολοκληρωμένου και βιώσιμου Ενεργειακού Σχεδιασμού. Ο Σχεδιασμός αποτυπώνει τόσο την υφιστάμενη κατάσταση όσο και τη δυναμική που παρουσιάζει η Κρήτη στον ενεργειακό τομέα και διέπεται από τις αρχές, τις κατευθύνσεις και τους στόχους που ορίζουν οι εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές για τη διείσδυση των ΑΠΕ, την εξοικονόμηση ενέργειας και τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Προσδίδοντας την «αιεφορική λογική» στην μελλοντική ενεργειακή ανάπτυξη του νησιού και στην εθνική προσπάθεια για καθαρότερη και φθηνότερη ενέργεια με ασφάλεια, ο Ενεργειακός Σχεδιασμός της Περιφέρειας Κρήτης είναι ένα σημείο αναφοράς για τον ορθολογικό σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την υλοποίηση των ενεργειακών έργων και υποδομών της ευρύτερης περιοχής της Μεσογείου με επίκεντρο την Κρήτη. Αποτελεί ένα εργαλείο για τη λήψη πολιτικών αποφάσεων, καθώς μέσα από μια ολοκληρωμένη προσέγγιση και εξέταση όλων των συνιστωσών του ενεργειακού ζητήματος δεν προκρίνει μια συγκεκριμένη λύση, αλλά δίνει τη δυνατότητα πολλών διαφοροποιήσεων και λύσεων μέσα από το συνδυασμό των επιμέρους σεναρίων, λαμβάνοντας υπόψη οικονομικούς, περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς παράγοντες, καθώς επίσης και τις σχεδιαζόμενες πολιτικές ηλεκτρικής διασύνδεσης, εισαγωγής φυσικού αερίου και τις γενικότερες γεωπολιτικές εξελίξεις στην περιοχή της ΝΑ Μεσογείου.

Η μελέτη παραδόθηκε στην τελική της μορφή τον Μάρτιο του 2016, αφού ενσωμάτωσε όλες τις πρόσφατες εξελίξεις και πλέον η Περιφέρεια Κρήτης αποτελεί την πρώτη Περιφέρεια στην Ελλάδα που διαθέτει ολοκληρωμένο Ενεργειακό Σχεδιασμό.

Το πρωτοποριακό αυτό εγχείρημα της Περιφέρειας Κρήτης παρουσιάστηκε στην Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης, τους αρμόδιους φορείς και το ευρύ κοινό στα πλαίσια Δημερίδας με θέμα «**Ενεργειακός Σχεδιασμός Κρήτης -Αναπτυξιακές Προοπτικές**», που πραγματοποιήθηκε στις **22 και 23 Απριλίου 2016** στο Ηράκλειο. Η συμμετοχή στη Δημερίδα των υψηλόβαθμων στελεχών όλων των φορέων από το χώρο της Ενέργειας, τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό

(ΡΑΕ, ΔΕΗ, ΑΔΜΗΕ, ΔΕΔΔΗΕ, ΔΕΣΦΑ, ΚΑΠΕ, Greek Energy Forum, INZEB κ.α.) απέδειξε τη δυναμική που παρουσιάζει η Περιφέρεια Κρήτης στα θέματα της ενέργειας, αλλά και το ενδιαφέρον που προσελκύει αναφορικά με τις γενικότερες ενεργειακές εξελίξεις.

Επιπλέον, τα νέα δεδομένα και στοιχεία που ανακοινώθηκαν κατά τις εργασίες της Διημερίδας από διακεκριμένους ομιλητές και αναλυτές επιβεβαίωσαν τα συμπεράσματα της μελέτης Ενεργειακού Σχεδιασμού της Περιφέρειας και επισφράγισαν την κοινή προσπάθεια προς μια κοινωνία με περιβαλλοντική και ενεργειακή ευαισθησία και υπευθυνότητα.

ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ

Κατά το 2015 η Αντιπεριφέρεια για την Ενέργεια και τη Βιομηχανία πραγματοποίησε μια σειρά συναντήσεων με όλους τους εμπλεκόμενους με το θέμα φορείς (ΑΔΜΗΕ, ΔΕΔΔΗΕ, ΡΑΕ, ΔΕΗ κλπ) προκειμένου να αποφασιστεί από κοινού τόσο το σημείο πόντισης του καλωδίου και των συνοδών έργων και εγκαταστάσεων, όσο και η τεχνολογία που θα χρησιμοποιηθεί (εναλλασσόμενου ή συνεχούς ρεύματος) και η χωρητικότητα του καλωδίου διασύνδεσης.

Το έργο της ηλεκτρικής διασύνδεσης της Κρήτης με την ηπειρωτική χώρα είχε περιληφθεί στο προκαταρκτικό σχέδιο του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης (ΔΠΑ) του ΕΣΜΗΕ (Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας) για την περίοδο 2014 – 2023, το οποίο είχε τεθεί σε δημόσια διαβούλευση τον Ιανουάριο του 2013. Ο ΑΔΜΗΕ το συμπεριέλαβε εκ νέου στο προκαταρκτικό Σχέδιο του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ που αφορά στην περίοδο 2017 – 2026, το οποίο τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση στις 09-02-2016 και στο οποίο προτείνεται η υλοποίηση ηλεκτρικής διασύνδεσης της Κρήτης με την Πελοπόννησο μικρής μεταφορικής ικανότητας.

Στον απόηχο των ανακοινώσεων και των συμπερασμάτων της Διημερίδας «Ενεργειακός Σχεδιασμός Κρήτης - Αναπτυξιακές Προοπτικές», κατέστη σαφές ότι η άμεση υλοποίηση δύο έργων ηλεκτρικής διασύνδεσης αποτελεί μονόδρομο για την Κρήτη. Τα δύο έργα αφορούν σε μια διασύνδεση μικρής μεταφορικής ικανότητας και τεχνολογίας εναλλασσόμενου ρεύματος, το αργότερο μέχρι το 2020 προκειμένου για να καλύψει το άμεσο ενεργειακό «κενό» από την προσαρμογή στις κοινοτικές οδηγίες, καθώς και σε μια διασύνδεση μεγαλύτερης μεταφορικής ικανότητας και τεχνολογίας συνεχούς ρεύματος που θα διασφαλίσει την ηλεκτρική επάρκεια στο νησί. Η ολοκλήρωση και των δύο διασυνδέσεων μέχρι τα πρώτα έτη της δεκαετίας του 2020 είναι αναγκαία προϋπόθεση για τη βιώσιμη ανάπτυξη της Περιφέρειας Κρήτης.

Διεξοδικές επαφές και συζητήσεις της Αντιπεριφέρειας συνέβαλαν ώστε να συμπεριληφθεί τελικά από τη ΡΑΕ στο επικαιροποιημένο 10ετές πρόγραμμα Ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας του ΑΔΜΗΕ, η ηλεκτρική διασύνδεση της Κρήτης σε δυο σημεία. Οι δύο ηλεκτρικές διασυνδέσεις αφορούν τα σημεία Χανιά – Πελοπόννησος και Ηράκλειο – Αττική με διασύνδεση μικρής και μεγαλύτερης μεταφορικής ικανότητας, αντίστοιχα.

Σε συνέχεια των παραπάνω, έχει ήδη προκηρυχθεί από το Νοέμβριο του 2016, η προμελέτη της αναγνωριστικής ωκεανογραφικής και βυθομετρικής έρευνας από τον Κόλπο Νεάπολης της Νότιας Πελοποννήσου, μέχρι τον Κόλπο Κισσάμου και αφορά στην πρώτη, μικρότερη ηλεκτρική διασύνδεση (2x150kW).

Η ηλεκτρική διασύνδεση της Κρήτης αποτέλεσε βασικό θέμα συζήτησης κατά τη συνάντηση της Αντιπεριφέρειας με το Γενικό Γραμματέα του ΥΠΕΝ κ. Βερροϊόπουλο, στις 22-06-2017 στο ΥΠΕΝ. Στο Γενικό Γραμματέα και τα στελέχη του ΥΠΕΝ τονίστηκε για άλλη μια φορά η σημασία της ενεργειακής ασφάλειας του νησιού, που αποτελεί τον πιο καθοριστικό παράγοντα στις λύσεις της ηλεκτρικής διασύνδεσης με το ηπειρωτικό σύστημα. Επιπλέον έγινε σαφές, για άλλη μια φορά, ότι το έργο της ηλεκτρικής διασύνδεσης είναι μια άμεση προτεραιότητα για την Κρήτη. Διευκρινίστηκε δε, ότι η εξασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού και η σταδιακή απόσυρση των πεπαλαιωμένων μονάδων Ξυλοκαμάρας (Χανιά) και Λινοπεραμάτων (Ηράκλειο) προκύπτει μόνο

με την προώθηση και των δύο καλωδίων διασύνδεσης, μικρής και μεγάλης μεταφορικής ικανότητας.

■ **Euroasia Interconnector:** Πέραν της σπουδαιότητάς της σε εθνικό επίπεδο, η ηλεκτρική διασύνδεση της Κρήτης εντάσσεται στο διακρατικό ευρωπαϊκό έργο ηλεκτρικής διασύνδεσης των συστημάτων Ισραήλ-Κύπρου-Ελλάδας «Euroasia Interconnector», με σκοπό τη μελλοντική αξιοποίηση των υδρογονανθράκων της λεκάνης της Μεσογείου. Η υλοποίηση του έργου «Euroasia Interconnector» γίνεται σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει ο Κανονισμός 347/2013 της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εμπίπτει στην ενεργειακή πολιτική της Ε.Ε., συνεισφέροντας στους Ευρωπαϊκούς ενεργειακούς στόχους που έχουν τεθεί. Το συγκεκριμένο έργο συμβάλλει στην ενεργειακή ασφάλεια και στην ανάπτυξη της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς ενέργειας, τερματίζει την ενεργειακή απομόνωση των εμπλεκόμενων κρατών και κατά συνέπεια και της Κρήτης, ενώ παράλληλα προσφέρει σημαντικά κοινωνικοοικονομικά και γεωπολιτικά οφέλη στα εμπλεκόμενα κράτη.

Το έργο «Euroasia Interconnector» αξιολογήθηκε θετικά από τον Ευρωπαϊκό Σύνδεσμο Διαχειριστών Δικτύων ENTSO-E και έχει ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2014-2020. Περιλαμβάνεται στον κατάλογο των PCIs (Projects of Common Interest), των έργων στρατηγικού ενδιαφέροντος της Ε.Ε., αποκτώντας την απαραίτητη προτεραιότητα σε όλα τα στάδια υλοποίησης. Αυτό πρακτικά σημαίνει τη σύντμηση όλων των χρόνων που απαιτούνται για την ωρίμανση των μελετών, με σκοπό την ταχύτερη δυνατή ολοκλήρωσή του, καθώς και τη διευκόλυνση ως προς τη χρηματοδότησή του.

Στα πλαίσια αυτού του έργου, εκπρόσωποι της Ελλάδας, της Κύπρου και του Ισραήλ, υπέγραψαν στις 18-12-2015 στο «Σπίτι της Ευρώπης» στη Λευκωσία τη σύμβαση για την εκπόνηση των περιβαλλοντικών, τεχνικών, τεχνολογικών και βυθομετρικών μελετών του καλωδίου. Η Αντιπεριφέρεια για την Ενέργεια και τη Βιομηχανία συμμετείχε στη σημαντική αυτή τελετή κατόπιν σχετικής πρόσκλησης, αναδεικνύοντας τον κομβικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η Κρήτη στις ενεργειακές εξελίξεις της ΝΑ Ευρώπης.

Στις 15 Ιανουαρίου 2016 βρέθηκαν στην Κρήτη υψηλόβαθμα στελέχη της εταιρείας Euroasia Interconnector Ltd, που αποτελεί το φορέα υλοποίησης του υποθαλάσσιου καλωδίου, συνοδευόμενα από τον στρατηγικό αναλυτή Νίκο Λυγερό, και πραγματοποιήθηκε σύσκεψη παρουσία του Περιφερειάρχη, των Αντιπεριφερειάρχων και εκπροσώπων της μελετητικής ομάδας του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου που εκπονεί τον Ενεργειακό Σχεδιασμό της Περιφέρειας Κρήτης. Στη σύσκεψη έγινε αναλυτική παρουσίαση του έργου και της προόδου υλοποίησής του, καθώς και εκτενής ενημέρωση για όλες τις τελευταίες εξελίξεις, ώστε να ληφθούν υπόψη από τους μελετητές του Ενεργειακού Σχεδιασμού της Περιφέρειας.

ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ

Παράλληλα με τις εξελίξεις και την πρόοδο στα θέματα υλοποίησης των δύο διασυνδέσεων και δεδομένου ότι το θέμα της μεγάλης διασύνδεσης είναι έργο σύνθετο, η Αντιπεριφέρεια σε συνεργασία με την ομάδα μελέτης του Ενεργειακού Σχεδιασμού εξέτασε ένα **συνθετικό σενάριο «Ασφάλειας Ενεργειακού Εφοδιασμού»**. Ο σκοπός αυτού του σεναρίου είναι η βιώσιμη ενεργειακή διασφάλιση του νησιού σε όλα τα ενδιάμεσα στάδια εξέλιξης, με εισαγωγή στο ενεργειακό μίγμα της Κρήτης ενός εναλλακτικού και φιλικότερου προς το περιβάλλον καυσίμου για την τοπική θερμική παραγωγή ενέργειας (φυσικό αέριο).

Η διερεύνηση του σεναρίου «Ασφάλειας Ενεργειακού Εφοδιασμού» κρίθηκε αναγκαία και λόγω της αλληλεπίδρασης με άλλα έργα Ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος που γίνονται στη Μεσόγειο, όπως ο αγωγός EastMed, καθώς και η εφαρμογή που βρίσκει το φυσικό αέριο στον τομέα της Ναυτιλίας. Η ανάπτυξη υποδομών Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου (ΥΦΑ) μικρής κλίμακας (small-scale LNG) σε κεντρικά λιμάνια και οι κατάλληλες μετατροπές στα πλοία, μέσω του οδικού χάρτη του

Ευρωπαϊκού προγράμματος Poseidon Med II, προάγουν την ευρεία υιοθέτηση του ΥΦΑ ως ασφαλούς, περιβαλλοντικά φιλικού και βιώσιμου εναλλακτικού καυσίμου για τη ναυτιλία. Είναι προφανές ότι η υλοποίηση του προγράμματος συνδυάζεται με οικονομίες κλίμακας, λόγω της εισαγωγής ΦΑ στο Ενεργειακό Μείγμα της Κρήτης και για συμβατικές χρήσεις. Με αυτόν το συνδυασμό η Κρήτη μπορεί να αποκτήσει κυρίαρχο ρόλο σε μια ολοκληρωμένη αλυσίδα ανεφοδιασμού με ΥΦΑ στην Ανατολική Μεσόγειο, με νέες ευκαιρίες στην επιχειρηματικότητα και την απασχόληση.

Τα παραπάνω θέματα συζητήθηκαν διεξοδικά με το Διευθυντή Δραστηριοτήτων Στρατηγικής και Εταιρικής Ανάπτυξης της ΔΕΠΑ κ. Γεώργιο Πολυχρονίου σε συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουλίου 2016 στην Περιφέρεια Κρήτης.

ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η Περιφέρεια Κρήτης κατανοώντας τη σημασία της εξοικονόμησης ενέργειας όχι μόνο για την προστασία του περιβάλλοντος και την εξοικονόμηση πόρων, αλλά και για τη μείωση του ενεργειακού κόστους για τους καταναλωτές, προχωρά στη διερεύνηση και υιοθέτηση καλών πρακτικών και στην υλοποίηση δράσεων, έργων και προγραμμάτων με κύριο στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας. Ακολουθώντας τις βασικές αρχές που διέπουν την ορθολογική χρήση της ενέργειας, τις καλύτερες πρακτικές καθώς και οδηγίες εξοικονόμησης ενέργειας προχώρησε το 2016 στις παρακάτω δράσεις:

■ **Καταγραφή του δικτύου οδικού φωτισμού για σταδιακή αντικατάσταση:** Στα πλαίσια ενεργειών και δράσεων για την εξοικονόμηση ενέργειας από τον οδοφωτισμό, σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών της Περιφέρειας πραγματοποιήθηκε η πρώτη φάση που αφορά στην καταγραφή και την ψηφιακή αποτύπωση της θέσης των σωμάτων οδικού φωτισμού σε όλο το μήκος του Βόρειου Οδικού Άξονα Κρήτης. Μετά την καταμέτρηση των επιμέρους φωτιστικών σωμάτων, διερευνήθηκε το μεγαλύτερο τμήμα της παράκαμψης Ηρακλείου, προκειμένου να αποτιμηθεί η προσδοκώμενη εξοικονόμηση ενέργειας που θα προκύψει με αναβάθμιση των φωτιστικών σωμάτων. Επιπλέον, συγκεντρώθηκαν και όλες οι παροχές φωτιστικών σωμάτων αρμοδιότητας της Περιφέρειας Κρήτης σε ηλεκτρονικό αρχείο, προκειμένου να αναζητηθούν οι πραγματικές καταναλώσεις τους. Παράλληλα, η Αντιπεριφέρεια διερευνά την ενσωμάτωση ακόμα πιο σύγχρονων τεχνολογικών μελημάτων για την περαιτέρω εξασφάλιση εξοικονόμησης ενέργειας στον οδοφωτισμό (τηλεδιαχείριση, dimming, κ.α). Με βάση τα δεδομένα που έχουν συλλέξει και επεξεργαστεί οι υπηρεσίες μας και με δεδομένο ότι η συντήρηση του Εθνικού Οδικού Δικτύου της Κρήτης είναι υπό την ευθύνη της Περιφέρειας, η Αντιπεριφέρεια απέστειλε σχετική επιστολή στον Ο.Α.Κ. Α.Ε. προκειμένου να εξετάσει τη δυνατότητα, για τα έργα που μελετούνται ή είναι ήδη σε εξέλιξη και δεν έχει τοποθετηθεί ακόμα ηλεκτροφωτισμός, να αντικατασταθούν τα παλαιού τύπου φωτιστικά σώματα με άλλα νέας τεχνολογίας.

■ **Ενεργοποίηση ενεργειακών υπευθύνων στα κτίρια της Περιφέρειας:** Στο πλαίσιο των μέτρων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την εξοικονόμηση ενέργειας στο δημόσιο τομέα και κατ' εφαρμογή των διατάξεων της ΚΥΑ Δ6/Β/14826/2008 (ΦΕΚ 1122/Β/2008), προχωρήσαμε στον ορισμό Ενεργειακών Υπευθύνων για όλα τα κτίρια που χρησιμοποιούνται από την Περιφέρεια Κρήτης.

■ **Ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων:** Η Περιφέρεια Κρήτης, υιοθετώντας την ευρωπαϊκή πολιτική για την ενέργεια, που στοχεύει στην εξοικονόμηση ενέργειας και μέσω αυτής τη μείωση των εκπομπών του CO₂, επιδιώκει να καταστήσει το δημόσιο τομέα πρότυπο πεδίο εφαρμογής σύγχρονων πρακτικών που εξοικονομούν ενέργεια και πόρους, διασφαλίζουν το ενεργειακό μας μέλλον και σέβονται το περιβάλλον. Στα πλαίσια καλής πρακτικής, η Αντιπεριφέρεια δρομολόγησε την ανάθεση μελέτης για την ενεργειακή αναβάθμιση των μεγάρων της Περιφέρειας Κρήτης στις Περιφερειακές Ενότητες Ηράκλειου και Ρεθύμνου, με σκοπό την

έγκαιρη προετοιμασία σχετικών μελετών. Η παράδοση των οριστικών μελετών αναμένεται τους πρώτους μήνες του 2017.

■ **Συνεργασία με ΓΕΛ Γουβών:** Συνεχίζοντας την επιτυχημένη συνεργασία της με το Γενικό Λύκειο Γουβών, η Περιφέρεια Κρήτης πραγματοποίησε στις 18 Ιανουαρίου 2016 την πρώτη για το νέο σχολικό έτος συνάντηση με τους μαθητές που συμμετέχουν στο νέο πρόγραμμα «Νέοι για την Ενέργεια και το Περιβάλλον (Youth for Energy and Environment)» που στοχεύει στην ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας στη μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής και σε θέματα εξοικονόμησης ενέργειας και εισαγωγής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Κατά τη συνάντηση αυτή, παρουσιάστηκε εν συντομία η ενεργειακή πολιτική της Περιφέρειας και οι δράσεις που υλοποιεί και προγραμματίζει για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης, την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και την εξοικονόμηση ενέργειας, ενώ μοιράστηκε στους μαθητές έντυπο υλικό σχετικό με την εξοικονόμηση ενέργειας. Η συνάντηση ολοκληρώθηκε με την παρουσίαση και την επιδεικτική λειτουργία του «SunnyclisT», του ηλεκτροκίνητου οχήματος που μελετήθηκε και σχεδιάστηκε από τον Μηχανολόγο Μηχανικό κ. Τσικανδυλάκη.

ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Μέσα από τον Ενεργειακό Σχεδιασμό της Περιφέρειας Κρήτης και σε πλήρη συμφωνία με το αειφορικό μοντέλο ανάπτυξης που έχει επιλέξει η Περιφέρεια, προτείνεται και προκρίνεται η υιοθέτηση των ΑΠΕ κυρίως σε επίπεδο αυτοπαραγωγής και ιδιοκατανάλωσης, δίνοντας τη δυνατότητα να μετατραπεί το νησί σε πρότυπο "πράσινης ενέργειας". Έχοντας σαν σκοπό να διασφαλίσουμε ότι θα επιτευχθούν οι στόχοι μας για ανάπτυξη και διείδυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, σεβόμενοι ταυτόχρονα τους άλλους πυλώνες ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης, όπως τον πρωτογενή τομέα, τον τουρισμό, καθώς και το φυσικό περιβάλλον θεωρούμε ότι η Κρήτη μπορεί να πρωταγωνιστήσει ενεργειακά με την χωροθέτηση και ανάπτυξη μικρών έργων ΑΠΕ που θα εξασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος και θα συνάδουν με τη στρατηγική αειφόρου ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης.

Η προώθηση ενός αποδοτικότερου πλαισίου για τις ΑΠΕ ήταν το βασικό θέμα συζήτησης κατά τη συνάντηση της Αντιπεριφέρειας με το Γενικό Γραμματέα του ΥΠΕΝ κ. Βερροϊόπουλο, στις 22-06-2017 στο ΥΠΕΝ. Η συνάντηση έγινε με αφορμή τόσο τον Ενεργειακό Σχεδιασμό της Κρήτης, όσο και το νομοσχέδιο που τέθηκε σε διαβούλευση για το «Νέο καθεστώς στήριξης των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ» και είναι σε ισχύ από 01-01-2017. Στο Γενικό Γραμματέα του ΥΠΕΝ τέθηκε το θέμα της ανάπτυξης της Κρήτης με άξονα την ενεργειακή ασφάλεια και την ανταποδοτικότητα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας προς τους πολίτες. Συγκεκριμένα, κατά τη συζήτηση τέθηκαν τα παρακάτω ζητήματα:

- Τα οφέλη που προκύπτουν από τον επιμερισμό ειδικού τέλους στους οικιακούς καταναλωτές στις περιοχές όπου λειτουργούν σταθμοί ΑΠΕ και συζητήθηκε το ενδεχόμενο να εξεταστούν και πρόσθετα ανταποδοτικά μέτρα από τις ΑΠΕ για τους πολίτες.
- Η υιοθέτηση αυστηρότερων όρων στον τομέα της χωροταξικής πολιτικής των έργων ΑΠΕ και των συνοδών τους έργων με εναρμόνιση των νέων έργων ΑΠΕ με τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, τα οποία κατά κανόνα έχουν διαμορφωθεί με τρόπο που να σέβονται τις ιδιαιτερότητες της κάθε περιφέρειας.
- Στο πεδίο της βιομάζας και του βιοαερίου συζητήθηκε το ενδεχόμενο εξαίρεσης από τη διαγωνιστική διαδικασία που προβλέπεται από το νομοθετικό πλαίσιο, των μονάδων βιοαερίου με αέρια εκλυόμενα από χώρους υγειονομικής ταφής και εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού αλλά και από βιοαέριο που προέρχεται από την αναερόβια χώνευση του βιοαποδομήσιμου κλάσματος αποβλήτων και την οργανική ιλύ/λάσπη βιολογικών καθαρισμών.

- Η επέκταση του προγράμματος Ενεργειακού Συμψηφισμού (net metering), ιδιαίτερα όσο αφορά στα εκπαιδευτικά ιδρύματα και τα δημόσια κτίρια, δεδομένου ότι αποτελούν πόλους έλξης και επίδειξης καλών πρακτικών στον τομέα της Ενέργειας.

Οι παρατηρήσεις που συζητήθηκαν στο πλαίσιο της συνάντησης, αλλά και άλλες πρόσθετες πληροφορίες προκειμένου να εξεταστούν και να ενσωματωθούν, κατά το δυνατό, στο νέο υπό διαμόρφωση θεσμικό πλαίσιο για τις ΑΠΕ, κατατέθηκαν εγγράφως σε σχετική επιστολή που απέστειλε η Αντιπεριφέρεια στις 05-07-2016 προς το αρμόδιο Υπουργείο και την ΡΑΕ. Στην επιστολή δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην αξία της διευρυμένης εφαρμογής του ενεργειακού συμψηφισμού (net metering) στις υποδομές των Δημόσιων κτιρίων, ζητώντας, εκτός των άλλων, να εξεταστεί η αύξηση του ορίου ισχύος για την περίπτωση της Κρήτης σε 500KWp.

Στις 20-10-2016 τέθηκε από τη ΡΑΕ σε Δημόσια Διαβούλευση οι προτεινόμενες τροποποιήσεις στο σχετικό σχέδιο Υπουργικής Απόφασης, αναφορικά με τον ενεργειακό συμψηφισμό. Στο άρθρο 1, παράγραφος 4γ, του σχεδίου της Υ.Α. προβλέπεται η αύξηση της ισχύος των φωτοβολταϊκών συστημάτων που εγκαθίστανται από νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου που επιδιώκουν κοινωφελείς ή άλλου δημόσιου ενδιαφέροντος σκοπούς, γενικής ή τοπικής εμβέλειας, από 50KWp σε **300KWp για την περίπτωση της Κρήτης**.

ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΕΣ

Η Περιφέρεια Κρήτης, με το βλέμμα στραμμένο στις ευκαιρίες στον τομέα της ενέργειας μετά τον πρώτο γύρο παραχωρήσεων στις εννέα θαλάσσιες περιοχές νοτίως της Κρήτης για την εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων και με πνεύμα αξιοποίησης των πλεονεκτημάτων που προσφέρονται μακροχρόνια, έχει ξεκινήσει την προσπάθεια ανάδειξης του σημαντικού αυτού θέματος. Στο πλαίσιο αυτό, η Περιφέρεια Κρήτης:

- Συμμετέχει σε διεθνή συνέδρια, Forum, ημερίδες και συζητήσεις με σκοπό την παρακολούθηση των εξελίξεων στον τομέα των υδρογονανθράκων στην ΝΑ Ευρώπη.
- Σχεδιάζει τη διοργάνωση ενός κύκλου συζητήσεων με προσκεκλημένους όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (ΕΔΕΥ, ΡΑΕ, ΔΕΠΑ, ΔΕΣΦΑ, κλπ) και επίκεντρο των συζητήσεων τις πρόσφατες εξελίξεις στο θέμα εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων νοτίως της Κρήτης, τις προοπτικές που υπάρχουν και τις δυνατότητες αξιοποίησής τους.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Στην Περιφέρεια Κρήτης η ακαδημαϊκή έρευνα έχει να επιδείξει σημαντικά αποτελέσματα και ταυτόχρονα η επιχειρηματική δραστηριότητα στον τομέα της ενέργειας είναι αρκετά έντονη. Το συμπέρασμα αυτό αποδεικνύεται εξάλλου και μέσα από την Περιφερειακή Στρατηγική για την Έξυπνη Εξειδίκευση, όπου η Ενέργεια αποτελεί έναν από τους τέσσερις πυλώνες ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης.

- **Συνεργατικό Σχήμα (Cluster):** Η Αντιπεριφέρεια Κρήτης για την Ενέργεια και τη Βιομηχανία, θέλοντας να γεφυρώσει το χάσμα που υπάρχει ανάμεσα σε αυτά τα δύο, την εφαρμοσμένη έρευνα και την αγορά, επιδιώκει να δημιουργήσει ένα συνεργατικό σχήμα (cluster) στον τομέα της ενέργειας, με σκοπό τη σύνδεση των διαφόρων φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό. Μέσω του συνεργατικού σχήματος επιθυμούμε να συνδέσουμε και να συσπειρώσουμε την επιχειρηματικότητα, την εκπαίδευση, την κατάρτιση, την έρευνα και την καινοτομία μέσα από δράσεις που θα επιτρέψουν την ροή πληροφορίας μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών για ανταλλαγή τεχνογνωσίας, πιθανές συνεργασίες κλπ.

Το ενεργειακό cluster στην Κρήτη θα φέρει σε επαφή εκπαιδευτικά-ερευνητικά ιδρύματα, επιμελητήρια, επιχειρήσεις, μελετητές, εταιρείες ή άλλους φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενέργειας, οι οποίοι μέσω του συνεργατικού σχήματος θα συντονίσουν τις δράσεις και

τις ενέργειές τους, θα επεκτείνουν την έρευνα και τη δραστηριότητά τους και θα έρθουν σε επαφή με αντίστοιχα ευρωπαϊκά σχήματα για συνεργασία και ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εμπειρίας.

Στα πλαίσια αυτά, η Αντιπεριφέρεια έχει πραγματοποιήσει τις παρακάτω δράσεις:

- Επιστολή προς όλα τα Ερευνητικά και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και Ινστιτούτα του νησιού (ΙΤΕ, ΤΕΙ, Πολυτεχνείο Κρήτης, Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΕΛΚΕΘΕ, ΜΑΙΧ) με σκοπό την ενημέρωση σχετικά με τις δράσεις τους στον τομέα της ενέργειας και τη διερεύνηση των τομέων πιθανής συνεργασίας.
- Επικοινωνία και Συναντήσεις με όλα τα Ερευνητικά και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και Ινστιτούτα και διεξοδική συζήτηση με τα μέλη, τα οποία ασχολούνται με τον τομέα της ενέργειας με σκοπό τον προσδιορισμό των τομέων πιθανής συνεργασίας.
- Επιστολές προς τα Εμποροβιομηχανικά Επιμελητήρια της Κρήτης με σκοπό την κοινοποίηση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενέργειας για τη δημιουργία του συνεργατικού σχήματος.
- Έχοντας επιτελικό ρόλο, έχει φέρει σε επαφή διαφόρους φορείς για πιθανές συνεργασίες, μεταφορά τεχνογνωσίας και περαιτέρω ενίσχυση της σύνδεσης ομοειδών φορέων, προκειμένου να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη στον τομέα της ενέργειας.

Επιπλέον, η Αντιπεριφέρεια λαμβάνοντας υπόψη την ενεργειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης που στοχεύει στην ανταγωνιστικότητα, την αειφορία, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την ανάπτυξη, προαγωγή και προώθηση των ΑΠΕ και την ορθολογική χρήση και εξοικονόμηση ενέργειας, επιδιώκει τη δημιουργία ενός σύγχρονου Κέντρου Ενεργειακών Τεχνολογιών στην Κρήτη, όπου θα φιλοξενούνται νέες και καινοτόμες ενεργειακές τεχνολογίες που έχουν μελετηθεί ή/και εφαρμοστεί κυρίως σε χώρες της Ευρώπης. Η επιλογή της Κρήτης για την εγκατάσταση ενός τέτοιου Κέντρου αποτελεί τη βέλτιστη δυνατή, καθώς η Κρήτη λόγω της γεωγραφικής-γεωπολιτικής θέσης και των κλιματολογικών συνθηκών (πλούσιο αιολικό και ηλιακό δυναμικό) προσφέρεται για την ανάπτυξη ενεργειακών τεχνολογιών και τη λειτουργία τους στο μέγιστο βαθμό απόδοσής τους.

Το σύγχρονο Κέντρο Ενεργειακών Τεχνολογιών Κρήτης, με την υποστήριξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών ιδρυμάτων του νησιού, τόσο κατά τη δημιουργία, όσο και κατά τη λειτουργία του, αναμένεται να αποτελέσει σημείο αναφοράς για το συνεργατικό σχήμα (cluster) που δημιουργείται στην Περιφέρεια Κρήτης, με σκοπό τη σύνδεση των εμπλεκόμενων φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενέργειας. Μέσω του συνεργατικού σχήματος και του Κέντρου Ενεργειακών Τεχνολογιών Κρήτης επιδιώκουμε να συνδέσουμε την επιχειρηματικότητα, την εκπαίδευση, την κατάρτιση, την έρευνα και την καινοτομία.

Γνωρίζοντας πως για τη δημιουργία του σύγχρονου Κέντρου Ενεργειακών Τεχνολογιών δεν αρκούν μονομερείς πρωτοβουλίες και ενέργειες, η Περιφέρεια Κρήτης επιδιώκει διμερείς και πολυμερείς συνεργασίες, τόσο στα πλαίσια ευρωπαϊκών προγραμμάτων όσο και άλλες μορφές συνεργασίας με Περιφέρειες της Ευρώπης. Για το σκοπό αυτό κατέθεσε πρόταση στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα INTERREG Ελλάδα-Κύπρος με σκοπό την αξιοποίηση των προσφερόμενων χρηματοδοτικών πόρων για τη δημιουργία του Κέντρου Ενεργειακών Τεχνολογιών Κρήτης.

■ **Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης RIS3Crete:** Η Περιφέρεια Κρήτης ξεκίνησε την υλοποίηση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3Crete), μέσα από την οποία επιδιώκει να προωθήσει το μετασχηματισμό της περιφερειακής οικονομίας, με την αναζωογόνηση παραδοσιακών και αναδυόμενων τομέων και τον εκσυγχρονισμό των παραγωγικών δυνατοτήτων. Η στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης εστιάζει σε 4 πυλώνες: Αγροδιατροφή, Τουρισμός-Πολιτισμός, **Περιβάλλον-Ενέργεια** και Γνώση και επιδιώκει άμεση και αποτελεσματική διάθεση πόρων από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΚΡΗΤΗ 2014-2020», καθώς και διεκδίκηση λοιπών χρηματοδοτήσεων. Στο πλαίσιο αυτό είναι αναγκαία η σύνδεση της έρευνας και της καινοτομίας με την επιχειρηματικότητα και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της παραγωγικότητας και της

εξωστρέφειας των επιχειρήσεων προς διεθνείς αγορές, με σκοπό τη μετάβαση στην ποιοτική καινοτόμα επιχειρηματικότητα.

Η Περιφέρεια Κρήτης, δίνοντας αρχικά προτεραιότητα στον πυλώνα ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ξεκίνησε την οργάνωση μιας συστηματικής διαβούλευσης επιδιώκοντας να προσελκύσει ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες και ερευνητικά ιδρύματα για την προώθηση ερευνητικών δραστηριοτήτων και την εφαρμογή καινοτομιών στις επιχειρήσεις και ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Η Αντιπεριφέρεια Ενέργειας και Βιομηχανίας συμμετέχει στην υλοποίηση της Στρατηγικής, όντας επικεφαλής της υποομάδας της Ενέργειας και συντονίζοντας όλες τις δράσεις και τις εκδηλώσεις που αφορούν στον τομέα της. Η 1η Ημερίδα Συμμετοχικής Διαβούλευσης του Τομέα ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ-ΕΝΕΡΓΕΙΑ πραγματοποιήθηκε στις 20 Δεκεμβρίου 2016, όπου συζητήθηκαν οι προτάσεις που υποβλήθηκαν από επενδυτές και ερευνητές για τον υποτομέα της Ενέργειας στο πλαίσιο της «Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (entrepreneurial discovery)». Η συγκεκριμένη διαδικασία αποτελεί τον πλέον σύγχρονο τρόπο προσέγγισης του αναπτυξιακού σχεδιασμού, όπου τα εμπλεκόμενα μέρη αναλύουν, σχεδιάζουν, και προσαρμόζουν τις επενδυτικές και τεχνολογικές στρατηγικές, ανάλογα με το εξελισσόμενο ανταγωνιστικό περιβάλλον και τις τάσεις της αγοράς. Στόχος είναι η δημιουργία συν-αντίληψης για τις προτεραιότητες εξειδίκευσης, η επισήμανση τεχνολογικών γραμμών προτεραιότητας, η εστίαση σε αλυσίδες αξίας σε συγκεκριμένα ερευνητικά επιχειρηματικά πεδία για την στήριξη της επιχειρηματικότητας και της έρευνας/καινοτομίας.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η Περιφέρεια Κρήτης συμμετέχει στην υλοποίηση ευρωπαϊκών έργων με βασικό θέμα την εξοικονόμηση ενέργειας, την ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων του Δημόσιου Τομέα, καθώς και την ανοιχτή καινοτομία στις ενεργειακές τεχνολογίες. Συγκεκριμένα, υλοποιεί με τη θέση του εταίρου τα παρακάτω έργα:

■ **Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα INTERREG EUROPE – Έργο «REBUS - *Renovation for Energy Efficient Buildings- Ανακαίνιση για ενεργειακά αποδοτικά κτίρια*»** με επικεφαλής εταίρο το Ενεργειακό Γραφείο της Φλωρεντίας (Florentine Energy Agency): Το έργο αφορά στη βελτίωση της ικανότητας των Δημόσιων Αρχών στις περιφέρειες της Ευρώπης να αναδείξουν και να προωθήσουν αποτελεσματικές πολιτικές ανακαίνισης στα κτίρια τους, στην ευαισθητοποίηση των χρηστών των δημοσίων κτιρίων και στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων των φορέων σε θέματα εξοικονόμησης ενέργειας. Μέσα από διαπεριφερειακές ανταλλαγές μεταξύ των εμπλεκόμενων περιοχών, σε συνδυασμό με δράσεις επικοινωνίας και ανάπτυξη σχεδίων εφαρμογής, θα προκύψουν βελτιωμένες πολιτικές, κατευθυντήριες γραμμές, καθώς και αναβαθμισμένες δεξιότητες για θέματα εξοικονόμησης ενέργειας σε ατομικό και περιφερειακό επίπεδο, οι οποίες θα ωφελήσουν ιδιαίτερα τις Δημόσιες αρχές που αντιμετωπίζουν πρόβλημα στην εφαρμογή της σχετικής ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Το έργο επί της ουσίας αναπτύσσει έναν οδηγό για ενεργειακή ανακαίνιση (Energy Renovation Path-ERP) με σκοπό την παροχή μέσων και εργαλείων στο δημόσιο τομέα ώστε να είναι αποτελεσματικές οι εργασίες ανακαίνισης των δημοσίων κτιρίων, εξοικονομώντας ενέργεια και πόρους. Επιδιώκει να εντοπίσει, να αναλύσει και να ομαδοποιήσει ορθές πρακτικές, οι οποίες θα κοινοποιηθούν ως βέλτιστες πρακτικές από τους εταίρους και να παρέχει μέσα και εργαλεία για το βέλτιστο σχεδιασμό διαδικασιών ενεργειακής αναβάθμισης των δημοσίων κτιρίων και την ορθή ενεργειακή διαχείριση αυτών.

■ **Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα INTERREG EUROPE – Έργο CLEAN «*Technologies and open innovation for low -carbon Regions-Τεχνολογίες και Ανοιχτή Καινοτομία στις Περιφέρειες Χαμηλού Άνθρακα*»** με επικεφαλής εταίρο το Δίκτυο Ευρωπαϊκών Περιφερειών για την Εφαρμογή της Τεχνολογίας Επικοινωνιών ERNACT- Ιρλανδία. Η κοινή πρόκληση που πραγματεύεται το CLEAN είναι πώς θα επιτευχθούν με τον καλύτερο τρόπο οι στόχοι ενεργειακής απόδοσης της ΕΕ για τα κτίρια στις περιφέρειες της Ευρώπης. Τα κτίρια ευθύνονται για το 40% της κατανάλωσης ενέργειας στην ΕΕ και τα παλαιότερα καταναλώνουν μεταξύ 8 και 12 φορές περισσότερο πετρέλαιο

θέρμανσης από τα νεότερα. Εννέα περιοχές έχουν ενωθεί στο CLEAN για να αντιμετωπίσουν αυτή την πρόκληση. Οι εταίροι του έργου είναι ομοιόμορφα κατανομημένοι σε όλη την Ευρώπη και αποτελούν ένα σύνολο φορέων προερχομένων από διαφορετικά κλίματα, μεγέθη αστικών περιοχών και επίπεδα ανάπτυξης – λιγότερο ανεπτυγμένες, σε μετάβαση και πιο ανεπτυγμένες. Στόχος είναι οι εταίροι να συνεργαστούν μεταξύ τους κατά τα έτη 2017-2022 για τη βελτίωση των εργαλείων πολιτικής τους ως προς την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των κατοικιών και των δημόσιων υποδομών κατά 4%. Οι αναμενόμενες αλλαγές θα αφορούν τη βελτίωση σε 9 Πολιτικές (όσες και οι εταίροι) Επενδύσεων για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση που αφορούν την ενεργειακή απόδοση. Αυτό θα προκύψει από τη μεγαλύτερη εστίαση σε εργαλεία πολιτικής για την προώθηση της αποτελεσματικής εμπλοκής μεταξύ των δημόσιων αρχών και των πολιτών που κατέχουν ακίνητα, καθώς και των ερευνητικών κέντρων και εταιρειών που μπορούν να εισαγάγουν νέες καινοτόμες λύσεις ενεργειακής απόδοσης. Τα κύρια αποτελέσματα του έργου θα είναι τα Σχέδια Δράσης, αναθεωρημένα εργαλεία πολιτικής, νέοι τύποι έργων που υποστηρίζονται ως αποτέλεσμα της διαπεριφερειακής μάθησης, καθώς και η μεταφορά καινοτόμων πολιτικών και λύσεων. Αυτό θα ωφελήσει όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στο ενεργειακό περιβάλλον κάθε περιοχής, δηλαδή τους καταναλωτές των ενεργειακών υπηρεσιών, τους προμηθευτές των ενεργειακών προϊόντων και υπηρεσιών, τα κέντρα τεχνογνωσίας στον ενεργειακό τομέα (συμπεριλαμβανομένης της καινοτομίας) και τις δημόσιες αρχές (υποστηρικτές της ενεργειακής απόδοσης).

■ **Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα INTERREG MED – Έργο «SHERPA – Shared knowledge for Energy renovation in Buildings by Public Administrations - Κοινή γνώση στους Δημόσιους Φορείς για την ενεργειακή ανακαίνιση των κτιρίων»** με επικεφαλής εταίρο την Κυβέρνηση της Καταλονίας (Government of Catalonia): Το έργο έχει σχεδιαστεί για δημόσιους φορείς με σκοπό να συμβάλει στην ενίσχυση των ικανοτήτων των δημοσίων διοικήσεων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, έτσι ώστε να βελτιωθεί η ενεργειακή απόδοση στα δημόσια κτίρια. Με αυτόν τον τρόπο, η εφαρμογή της Οδηγίας για την Ενεργειακή Απόδοση των Κτιρίων 2010/31/ΕΕ και της Οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση 2012/27/ΕΕ όσον αφορά στα δημόσια κτίρια στην περιοχή της Μεσογείου θα διευκολυνθεί, με τις αντίστοιχες θετικές επιπτώσεις στη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης, στη μείωση του κόστους και στη μείωση των εκπομπών CO₂. Το έργο απευθύνεται σε φορείς εταίρους με προηγούμενες συνεργασίες σε ευρωπαϊκά προγράμματα. Η εμπειρία που αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια προηγούμενων συνεργατικών δράσεων που αναπτύσσονται μέσα από εταιρικά σχήματα ευρωπαϊκών προγραμμάτων είναι μια σημαντική αξία που θα είναι προς όφελος της υλοποίησης του νέου προγράμματος.

ΗΜΕΡΙΔΕΣ – ΣΥΝΕΔΡΙΑ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

■ Παρουσίαση του Ενεργειακού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Κρήτης στο Συνέδριο «Στρατηγική Προετοιμασία & Κρήτη Ενέργειας», που διοργάνωσε το Νομαρχιακό Τμήμα Ηρακλείου της Ε.Ε.Τ.Ε.Μ, με τη στήριξη της Περιφέρειας Κρήτης και την αιγίδα του Παγκοσμίου Συμβουλίου Κρητών, 20 Απριλίου 2016, στο Τ.Ε.Ι. Κρήτης, Ηράκλειο

■ Συμμετοχή στις εκδηλώσεις ενημέρωσης με θέμα το Επενδυτικό Πακέτο Γιούνκερ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Βρυξέλλες 25-27 Απριλίου 2016

■ Παρουσίαση του Ενεργειακού οράματος της Περιφέρειας Κρήτης κατά τη συμμετοχή στο Workshop του Δήμου Χερσονήσου στο πλαίσιο της Ενεργειακής Εβδομάδας 2016, 16 Ιουνίου 2016, Ενυδρείο Κρήτης

■ Ημερίδα με θέμα «Κατευθύνσεις και εργαλεία για την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων» που διοργάνωσε το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ), 22 Ιουνίου 2016, Αμφιθέατρο του υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας

- Παρουσίαση του Ενεργειακού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Κρήτης στην Ημερίδα «Military Energy and Carbon Management», που διοργάνωσε το Γραφείο Διαχείρισης Ενέργειας Ναυστάθμου Κρήτης (NK/1060) υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού και του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, Ναύσταθμος Κρήτης, Χανιά, 13 Ιουλίου 2016
- Παρουσίαση του Ενεργειακού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Κρήτης στο Διεθνές Συνέδριο «DEMSEE 2016 - 11th International Conference on Deregulated Electricity Market Issues in South Eastern Europe» υπό τη συνδιοργάνωση της Περιφέρειας Κρήτης, Ηράκλειο, 22-23 Σεπτεμβρίου 2016
- Παρουσίαση του Ενεργειακού Μοντέλου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης στο Αναπτυξιακό Συνέδριο με τίτλο «Συζήτηση - Τοπική Ανάπτυξη -το Επάγγελμα του Μηχανικού», που διοργάνωσε το ΤΕΕ - Τμήμα Δυτικής Κρήτης σε συνεργασία με την Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, Χανιά 29-30 Σεπτεμβρίου και 3 Οκτωβρίου
- Ελληνο-Ρωσικό Ενεργειακό Συνέδριο «Ενεργειακή συνεργασία: Βάση Μακροχρόνιας και Αμοιβαία Επωφελούς Σχέσης», στα πλαίσια του 4ου Ελληνο-Ρωσικού Κοινωνικού Φόρουμ, Ζάππειο Μέγαρο, Αθήνα, 2 Νοεμβρίου 2016
- 2ήμερο συνέδριο «Βιώσιμες Εφαρμογές στα Νησιά» που διοργάνωσε το Δίκτυο ΔΑΦΝΗ, το Ενεργειακό Γραφείο Αιγαίου και το Energypress.gr, Αίθουσα Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας Κ.Ε.Δ.Ε., Αθήνα, 24-25 Νοεμβρίου 2016

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της στον τομέα της Βιομηχανίας, η Αντιπεριφέρεια Ενέργειας και Βιομηχανίας πραγματοποίησε τις παρακάτω δράσεις κατά το έτος 2016:

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση αποτελεί τη νέα πραγματικότητα στη Δημόσια Διοίκηση, η οποία θα συμβάλει μεταξύ άλλων στην αναδιοργάνωση και στον εξορθολογισμό της δημόσιας διοίκησης, στην προώθηση της ηλεκτρονικής διαφάνειας και στην αύξηση της παραγωγικότητας της Περιφέρειας Κρήτης.

Στα πλαίσια μετάβασης των Υπηρεσιών της Περιφέρειας στη νέα ψηφιακή εποχή και εφαρμογής της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, σύμφωνα με την 81/2015 Απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου Κρήτης, απαιτούνται δράσεις όπως οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες και τα «ανοικτά» δεδομένα, η σύνδεση των υπαρχόντων λογισμικών της Περιφέρειας και φυσικά η ψηφιοποίηση των αρχείων. Για το σκοπό αυτό, σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Ανάπτυξης των Περιφερειακών Ενοτήτων ολοκληρώθηκε η διαδικασία καταγραφής και ψηφιοποίησης των στοιχείων όλων των βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων της Περιφέρειας Κρήτης, ανά Περιφερειακή Ενότητα και κλάδο δραστηριότητας.

Σκοπός είναι η γεωχωρική απεικόνιση των μονάδων συγκεντρωτικά και συγκριτικά σε επίπεδο Περιφέρειας, ώστε να εξαχθούν πολύτιμα συμπεράσματα σχετικά με την μέχρι τώρα εξέλιξη της βιομηχανικής δραστηριότητας και την περαιτέρω ανάπτυξή της.

ΛΑΤΟΜΕΙΑ

Σε συνεργασία με τις Δ/σεις Ανάπτυξης των Περιφερειακών Ενοτήτων ολοκληρώθηκε η δημιουργία βάσης δεδομένων για τις λατομικές και μεταλλευτικές περιοχές της Περιφέρειας Κρήτης. Σκοπός είναι η γεωχωρική απεικόνιση των λατομικών περιοχών συγκεντρωτικά και συγκριτικά σε επίπεδο Περιφέρειας, ώστε να εξαχθούν πολύτιμα συμπεράσματα σχετικά με την μέχρι τώρα εξέλιξη της λατομικής δραστηριότητας και την περαιτέρω ανάπτυξή της, ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε περιοχής.

Επιπλέον, έχει γίνει επικαιροποίηση των αποφάσεων Επιτροπών Καθορισμού Λατομικών Περιοχών ανά Περιφερειακή Ενότητα. Με σχετικά αιτήματα από τις Διευθύνσεις Ανάπτυξης των Περιφερειακών Ενοτήτων ζητείται η σύγκλιση των Επιτροπών Καθορισμού Λατομικών Περιοχών, ώστε να υποδειχθούν οι καταλληλότερες, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, περιοχές εκμετάλλευσης αδρανών υλικών.

Στις 18-19 Ιουλίου πραγματοποιήθηκε στο Ηράκλειο σύσκεψη της Επιτροπής Καθορισμού Λατομικών Περιοχών ΠΕ Ηρακλείου, παρουσία της Αντιπεριφέρειας.

ΛΟΙΠΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΙΣΟΤΗΤΑΣ

Η Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας Κρήτης πραγματοποίησε την πρώτη της συνεδρίαση για το έτος 2016 στις 26-01-2016 κατά την οποία αποφασίστηκε ο ορισμός της Μερόπης Απελίδου ως Gender Equality Expert στην Περιφέρεια Κρήτης. Στις 27-01-2016 εκδόθηκε η σχετική Απόφαση Περιφερειάρχη.

Η Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας Κρήτης πραγματοποίησε κατά το έτος 2016 τις παρακάτω δράσεις:

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

- 21/1/2016: Επιστολή της ΠΕΠΙΣ Κρήτης προς όλους τους Δήμους της Περιφέρειας Κρήτης για συλλογή στοιχείων σχετικά με Γυναικείες Οργανώσεις, Γυναικείους Συλλόγους και Γυναικείους Συνεταιρισμούς.
- 26/1//2016: Επιστολή της ΠΕΠΙΣ Κρήτης προς την ΓΓΦ, σε απάντηση με αρ. πρωτ. Δ1/1616/16-10-2015 επιστολή της, σχετικά με την σύσταση, δράσεις και έργο της ΠΕΠΙΣ και των τρόπων ένταξης της οπτικής του φύλου στα νέα ΠΕΠ.
- 5/2/2016: Επιστολή της ΠΕΠΙΣ Κρήτης προς το Γραφείο Ισότητας της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας, σε απάντηση επιστολής της με ημερομηνία 14/1/2016, σχετικά με το έργο της ΠΕΠΙΣ για το 2015 και των προγραμματισμό δράσεων για το 2016.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ που αφορούν Γυναικείες Οργανώσεις, Γυναικείους Συλλόγους και Γυναικείους Συνεταιρισμούς, τοπικούς και κοινωνικούς φορείς.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΕΠΙΣ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

- 19/2/2016 Ανταπόκριση σε πρόσκληση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Ε. Π. Περιφέρειας Κρήτης με αντικείμενο, ενημερωτική συνάντηση, στο πλαίσιο της έκδοσης προσκλήσεων για τη χρηματοδότηση των δομών υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας (Συμβουλευτικά Κέντρα και Ξενώνες Φιλοξενίας).
- 2/3/2016 Συνεργασία με την κα Τιτακη, Αντιδήμαρχο του Δήμου Φαιστού στην οργάνωση εκδήλωσης (σχεδιασμό και δικτύωση) για την Ημέρα της Γυναίκας με θέμα: «Πρόληψη-Διάγνωση-Θεραπεία-Στήριξη του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας και του καρκίνου του μαστού».
- Απρίλιος 2016 Συνεργασία με το στέλεχος του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας Φανή Παπαδοπούλου στην οργάνωση (δικτύωση με τοπικούς φορείς και διάχυση της πληροφόρησης) επιμορφωτικού σεμιναρίου με θέμα την ευαισθητοποίηση αιρετών ή υποψηφίων γυναικών σε θέματα Ισότητας και Φύλου.
- 22/6/2016 Συμμετοχή της ΠΕΠΙΣ Κρήτης στην Συνάντηση της Περιφέρειας Κρήτης με τους Γυναικείους Συνεταιρισμούς των Περιφερειακών Ενοτήτων Ηρακλείου και Λασιθίου, μετά από πρόσκληση της Αντιπεριφερειάρχη Πρωτογενή Τομέα Θεανώς Βρέντζου – Σκορδαλάκη.
- 11/10/2016 Συνάντηση γνωριμίας με τα στελέχη του Κέντρου Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης Κρήτης (europe direct), κα Βασιλική Μαδούλκα και κο Νίκο Μωραϊτάκη. Διερεύνηση πλαισίου συνεργασίας για κοινές εκδηλώσεις το 2017.
- Νοέμβριος 2016 συνεργασία με στελέχη και τις Ομάδες Έργου, όλων των Δόμων Στήριξης Γυναικών Θυμάτων Βίας από όλη την Κρήτη, για τον συντονισμό και την κοινή προβολή των δράσεων, σχετικά με την Παγκόσμια Ημέρα Εξάλειψης της Βίας κατά των Γυναικών.
- 30/11/2016 συνάντηση γνωριμίας και ενημέρωσης με την Πρόεδρο του Σοροπτιμιστικού Ομίλου Ηράκλειου κα Μαρία Μπρεδάκη.

- 16/12/2016 συνάντηση γνωριμίας και διερεύνηση συνεργασίας σε ευρωπαϊκό πρόγραμμα, με τον κο Ιωάννη Λιμνιό – Σέκερη από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης, Παράρτημα Κρήτης.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΝ.Π.Ε.

- 8/7/2016 Ανταπόκριση σε πρόσκληση του Γραφείου Ισότητας της ΕΝ.Π.Ε. για συνάντηση εργασίας των μελών και συνεργατριών των 13ων ΠΕΠΙΣ .

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΠΙΣ ΚΡΗΤΗΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΕΞΑΛΕΙΨΗΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

- 15/11/2016: Διάθεση του ενημερωτικού φυλλαδίου της Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας Κρήτης για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών σε όλα τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών και κοινωνικούς φορείς της Περιφέρειας Κρήτης
- 21-25/11/2016: Ανάρτηση μπάνερ πόλης στα κτήρια της Περιφέρειας Κρήτης στο Ηράκλειο και των Περιφερειακών Ενοτήτων σε Χάνια, Ρέθυμνο και Άγιο Νικόλαο και διάθεση του ενημερωτικού φυλλαδίου της Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας Κρήτης για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών
- 21-25/11/2016: Ενημέρωση για τις δράσεις ενημερώσεις και ευαισθητοποίησης για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών από τον ιστότοπο της Περιφέρειας Κρήτης
- Παρασκευή 25/11/2016, ώρα 9:00-14:00, στην Πλατεία Ελευθερίας, έξω από το κτήριο της Περιφέρειας Κρήτης, Περίπτερο Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης διοργάνωσε η ΠΕΠΙΣ Κρήτης σε συνεργασία με το Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών Ηρακλείου, τον Ξενώνα Φιλοξενίας Γυναικών Θυμάτων Βίας Δήμου Ηρακλείου Κρήτης και τις Δομές Υποστήριξης Γυναικών Θυμάτων Βίας του Συνδέσμου Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Νομού Ηρακλείου

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΒΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ – 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016)

Στα Συμβουλευτικά Κέντρα Ηρακλείου και Ρεθύμνου απευθύνθηκαν στο διάστημα από 1 Ιανουαρίου – 31 Οκτωβρίου 186 γυναίκες για ενημέρωση και συμβουλευτική. Πραγματοποιήθηκαν 1155 συνεδρίες ψυχολογικής, κοινωνικής και νομικής στήριξης.

Αναφέρουμε αυτό τον μεγάλο αριθμό των συνεδριών, για να δείξουμε, ότι η αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών, από τα ειδικά εκπαιδευμένα επιστημονικά στελέχη, δεν είναι εύκολη και γρήγορη υπόθεση. Για τις γυναίκες, θύματα ενδοοικογενειακής βίας είναι μία μακρόχρονη και επίπονη διαδικασία, που όμως ανοίγει τον δρόμο σε μία ζωή χωρίς κακοποίηση, φόβο, ενοχές και υποταγή.

Στους Ξενώνες Φιλοξενίας Γυναικών και Παιδιών Ηρακλείου και Χανίων απευθύνθηκαν 62 γυναίκες, εκ των οποίων φιλοξενήθηκαν 22 γυναίκες και 24 παιδιά. Πραγματοποιήθηκαν 601 ατομικές συνεδρίες κοινωνικής και ψυχολογικής στήριξης, 12 ομαδικές συνεδρίες με τις γυναίκες στο Ηράκλειο, 22 ομαδικές συνεδρίες με στόχο την διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του ξενώνα στα Χανιά, όπως και 274 συνεδρίες ψυχολογικής στήριξης για τα παιδιά.

Τα παιδιά είναι μάρτυρες και πολλές φορές επίσης θύματα της ενδοοικογενειακής βίας, γι' αυτόν τον λόγο είναι σημαντική η ψυχολογική στήριξη των παιδιών για να μπορούν να καταλάβουν και να διαχειριστούν αυτές τις εκφοβιστικές και ακραίες καταστάσεις που βιώνουν στο οικογενειακό τους περιβάλλον.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΗΜΕΡΙΔΕΣ

- 29/9/2016: Ανταπόκριση σε πρόσκληση της Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης σε ημερίδα με θέμα: «ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΡΟΗ» - Μάθε περισσότερα – Ζήσε καλύτερα – Βρες δύναμη – ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΕΚΕΙ.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΡΙΤΩΝ

- 30/10/2016 Συμμετοχή στον 1ο Αγώνα Γυναικών για την πρόληψη του καρκίνου του μαστού. Διοργάνωση: Σύλλογος στήριξης ασθενών με νεοπλασματική νόσο «Ευ Ζω με τον καρκίνο, Σύλλογος Μαραθωνοδρόμων Κρήτης, με την στήριξη της Περιφέρειας Κρήτης.

ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

- 08/3/2016: Δημοσίευση Δ.Τ. σε τοπικά ΜΜΕ, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας (Παρουσίαση του έργου της ΠΕΠΙΣ ΚΡΗΤΗΣ).
- Σεπτέμβριος 2016: χαιρετισμός του Περιφερειάρχη Κρήτης κου Σταύρου Αρναυτάκη στο ηλεκτρονικό newsletter του Γραφείου Ισότητας της ΕΝΠΕ.
- Σεπτέμβριος 2016: Παρουσίαση ενδεικτικών δράσεων της Περιφέρειας Κρήτης στο ηλεκτρονικό newsletter του Γραφείου Ισότητας της ΕΝ.Π.Ε.
- 21-25/11/2016: Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Εξαλείψης της Βίας κατά των Γυναικών δημοσιεύματα στον τοπικό τύπο σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή (cretalive, cretePlus, Αντίλαλος της Μεσαράς).
- 21-25/11/2016: Ανάρτηση Δελτίων Τύπου, αφίσα και φυλλάδιο της ΠΕΠΙΣ Κρήτης για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών, στους ιστότοπους της Περιφέρειας Κρήτης, του Δήμου Ηρακλείου, Χανίων).
- 25/11/2015: Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Εξάλειψης της Βίας κατά των Γυναικών, δηλώσεις των: Λάμπρο Βαμβακά, Εντεταλμένο Σύμβουλο Κοινωνικών Θεμάτων της Περιφέρειας Κρήτης, Μερόπη Απελίδου, Εμπειρογνώμονα Θεμάτων Ισότητας στην Περιφέρεια Κρήτης και Γιάννη Σερμάκη, Κοινωνικό Λειτουργό στο Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών Ηρακλείου, στα Δελτία Ειδήσεων των τοπικών καναλιών.